

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 26CoP/68/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2121205374
Dátum vydania rozhodnutia: 10. 10. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Katarína Slováčková
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2022:2121205374.1

Uznesenie

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu: JUDr. Katarína Slováčková a sudcov: Mgr. Jozef Mačej a JUDr. Ľuboslava Vanková v právnej veci starostlivosti o maloleté dieťa, ktoré v priebehu konania dosiahlo plnoletosť: A. B., narodená XX.XX.XXXX, bytom u matky, do plnoletosti v konaní zastúpené kolíznym opatrovníkom: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Trnava, so sídlom Jána Bottu 4, Trnava, právne zastúpené: JUDr. Barbora Petrovič, advokátka, so sídlom Hlavná 44, Trnava, dieťa rodičov: matka C. B., narodená X.XX.XXXX, bytom D. XXXX/XX, E., právne zastúpená: JUDr. Barbora Petrovič, advokátka, so sídlom Hlavná 44, Trnava, otec C. B., narodený XX.XX.XXXX, bytom F. XXXX/X, E., právne zastúpený: JUDr. Adela Valocká, advokátka, so sídlom Radvanská 1, Bratislava 1, o zmenu výchovného prostredia, o odvolaniach proti rozsudku Okresného súdu Trnava č. k. 17P/53/2021-155 zo dňa 13.4.2022 vo výrokoch II., III., IV., takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutých výrokoch II., III. IV. a v závislom výroku V. v časti zmeny rozsudku o výživnom a v závislom výroku VI. r u š í a vec mu v zrušenom rozsahu v r a c i a na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

Rozsudkom označeným v záhlaví súd prvej inštancie zveril A. B., nar. XX.XX.XXXX na čas do svojej plnoletosti do osobnej starostlivosti matky, pričom obidvaja rodičia v uvedenom čase sú oprávnení maloletú zastupovať a spravovať jej majetok v bežných veciach (výrok I.), otcovi uložil povinnosť prispievať na výživu oprávnenej A. sumou vo výške 370,- Eur mesačne s účinnosťou od 14.09.2021, a to vždy do 20. dňa každého mesiaca vopred a to tak, že na čas do plnoletosti osoby oprávnenej na výživné do rúk matky, po plnoletosti osoby oprávnenej na výživné do rúk oprávnenej A. (výrok II.), nedoplatok na zročnom výživnom za obdobie od 14.09.2021 do 27.12.2021 v sume 1.040,-Eur uložil otcovi povinnosť zaplatiť v pravidelných mesačných splátkach vo výške 30,-Eur splatných vždy do 20. dňa každého mesiaca, počnúc mesiacom nasledujúcim po právoplatnosti rozsudku s tým, že v prípade omeškania s plnením, čo i len jednej splátky, stane sa splatný celý dlh (výrok III.), nedoplatok na zročnom výživnom za obdobie od 28.12.2021 do 31.03.2022 v sume 984,-Eur otcovi uložil povinnosť zaplatiť v pravidelných mesačných splátkach vo výške 30,-Eur spolu s bežným výživným, počnúc mesiacom nasledujúcim po právoplatnosti rozsudku s tým, že v prípade omeškania s plnením, čo i len jednej splátky, stane sa splatný celý dlh (výrok IV.), zmenil rozsudok Okresného súdu Trnava č.k. 14P/51/2019 - 80 zo dňa 18.02.2020 v časti výroku o zverení v tom čase maloletej a výživnom (výrok V.) a žiadnemu z účastníkov nepriznal nárok na náhradu trov konania (výrok VI.).

Rozsudok označený v záhlaví súd prvej inštancie právne odôvodnil aplikáciou ustanovení § 24 ods. 1, 4, § 26, § 28 ods. 2, § 36 ods. 1, § 62 ods. 1, 2, 4, 5, § 65 ods. 3, § 75 ods. 1, 2, § 77 ods. 1 veta prvá, druhá, § 78 ods. 1, 3 Zákona o rodine, § 52, § 57, § 58 Civilného mimosporového poriadku.

Súd prvej inštancie vo vzťahu k rozhodovaniu o výživnom vychádzal zo skutkových zistení, že plnoletá A. je študentka strednej odbornej školy. Odôvodnené náklady plnoletej A. sú strava 195 eur, ošatenie 80 eur, hygienické potreby 40 eur, vitamíny + lieky 15 eur, náklady na zdravotnú starostlivosť 30 eur (očné šošovky, dentálna hygiena, gynekologické vyšetrenie), kaderníčka + kozmetička 25 eur, bývanie 40 eur, mobil 25 eur, školské potreby 20 eur, cestovné 10 eur, spolu sú mesačné náklady celkovo 470 – 480 eur. Predpokladané náklady na vodičský preukaz v sume 750 eur a na stužkovú v sume 300 eur považoval súd prvej inštancie za mimoriadne náklady. Otec inú vyživovaciu povinnosť nemá, plnoletý syn G. je poberateľom invalidného dôchodku vo výške cca 415 eur. Matke okrem plnoletej A. pribudla vyživovacia povinnosť k maloletej F. (nar. XXXX) pochádzajúcej z jej nového partnerského vzťahu. Otec je osoba SZČO - živnostník, pracuje v oblasti finančného sprostredkovania. Podľa daňového priznania za rok 2020 vykázal otec čistý ročný príjem v sume 2.485,28 eur, ktorý mesačne predstavuje sumu 207 eur. Nevyhnutné výdavky otca predstavujú podľa jeho rozpisu sumu 2.266,43 eur. Na ustálenie príjmu otca tak súd prvej inštancie vychádzal zo súčtu uvedených súm 2.474 eur (2.266+207) ako z potencionálneho mesačného príjmu. Matka je na rodičovskej dovolenke s maloletou dcérou, jej aktuálnym príjmom je opatrovateľský príspevok na plnoletého syna vo výške 476 eur, rodičovský príspevok vo výške 270 eur a 25 eur rodinné prídavky na jedno dieťa, celkovo ide o sumu cca 770 eur.

Vecne argumentoval súd prvej inštancie vo vzťahu k rozhodovaniu o výživnom tak, že potencionálny príjem otca je 3,2 násobok príjmu matky (2.474 / 770), v uvedenom pomere by sa mali potom rodičia podieľať aj na výživnom voči oprávnenej osobe. Ak súd prvej inštancie ustálil náklady na plnoletú A. v celkovej sume cca 480 – 490 eur, pri zachovaní uvedeného pomeru príjmov rodičov (3,2 násobok) potom vyživovacia povinnosť otca predstavuje sumu 370 eur, zvyšok cca 115 eur pri zachovaní uvedeného pomeru bude plniť na výživné jej matka. Súd prvej inštancie zdôraznil, že zákonnému právu dieťaťa podieľať sa na životnej úrovni rodičov automaticky nezodpovedá povinnosť zachovať štandard, na ktorý boli zvyknutí počas trvania spolužitia v spoločnej domácnosti. Súd prvej inštancie ustálil sumu výživného otca na plnoletú A. vo výške 370 eur, a to odo dňa podania návrhu, t. j. od 14.09.2021. Takto stanovené výživné považoval súd prvej inštancie vzhľadom k potrebám plnoletej A., s prihliadnutím na jej vek a tiež k možnostiam a schopnostiam otca pri jeho potencionálnom príjme za primerané. Stanovením výživného od podania návrhu vznikol otcovi na výživnom nedoplatok za obdobie od 14.9.2021 do 27.12.2021 (na čas maloletosti) v sume 1.271,92 eur, ktorú sumu uložil súd prvej inštancie otcovi splácať od nasledujúceho mesiaca po právoplatnosti rozsudku v súdom povolených splátkach po 30 eur mesačne do rúk matky pod hrozbou straty výhody splátok v prípade omeškania a za obdobie 28.12.2021 do 31.3.2022 v sume 1.157,75 eur, ktorú sumu uložil súd prvej inštancie otcovi splácať od nasledujúceho mesiaca po právoplatnosti rozsudku v splátkach po 30 eur mesačne spolu s bežným výživným do rúk plnoletej A. pod hrozbou straty výhody splátok v prípade omeškania.

Súd prvej inštancie nepriznal žiadnemu z účastníkov nárok na náhradu trov konania, nakoľko v mimosporových konaniach je v zásade vylúčený nárok na náhradu trov konania, pričom nezistil naplnenie žiadnej z výnimiek pre aplikáciu uvedeného pravidla a zároveň nezistil, že by tu boli také okolnosti prípadu, aby bolo možné priznať náhradu trov konania niektorému z účastníkov s poukazom na zásadu spravodlivosti.

Proti rozsudku súdu prvej inštancie označenom v záhlaví vo výrokoch II., III., IV. podal odvolanie otec z dôvodu podľa ustanovenia § 365 ods. 1 písm. f) Civilného sporového poriadku. V odvolaní uviedol, že sa nestotožňuje so spôsobom ustálenia jeho čistého príjmu súdom prvej inštancie. Z predloženého daňového priznania za rok 2020 predstavuje jeho čistý mesačný príjem sumu 207 eur, deklarované mesačné výdavky sú v sume 2.266 eur. Otcove výdavky na živobytie a nevyhnutne s nimi spojenými sú výdavky mesačne v celkovej sume 1.479,34 eur. Ostatné výdavky sú výdavky, ktoré ako SZČO musí otec platiť v sume 267,09 eur, školskú jedáleň pre plnoletú A. v sume 33 eur, nájom kancelárie v sume 220 eur, PHM v sume 192 eur a telefón v sume 75 eur. Preto nie je možné sa stotožniť s postupom súdu prvej inštancie, ktorý čistý vykázaný príjem v sume 207 eur pripočítal k celej sume vyčíslených mesačných nákladov. Objektívne podľa vyčíslených výdavkov je otcov čistý mesačný príjem slúžiaci na živobytie 1.479,34 eur, čo je 1,91 násobok príjmu matky a nie 3,2 násobok tak, ako to ustálil súd prvej inštancie. Zároveň súd prvej inštancie pri určení pomeru výšky výživného medzi rodičmi žiadnym spôsobom nezohľadnil skutočnosť, že otec spláca záväzky z úverov oboch rodičov výlučne sám. Potom

výška otcovej vyživovacej povinnosti je 310 eur mesačne. Otec navrhol, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutých výrokoch zmenil tak, že otec je povinný prispievať na výživu plnoletej A. sumou vo výške 310 eur mesačne s účinnosťou od 14.9.2021, a to vždy do 20. dňa každého mesiaca vopred a to tak, že na čas do plnoletosti osoby oprávnenej na výživné do rúk matky, po plnoletosti osoby oprávnenej na výživné do rúk plnoletej A., nedoplatok na zročnom výživnom za obdobie od 14.9.2021 do 27.12.2021 v sume 897 eur je otec povinný zaplatiť v pravidelných mesačných splátkach vo výške 30 eur splatných vždy do 20. dňa každého mesiaca počnúc mesiacom nasledujúcim po právoplatnosti rozsudku s tým, že v prípade omeškania s plnením, čo i len jednej splátky, stane sa splatný celý dlh, nedoplatok na zročnom výživnom za obdobie od 28.12.2021 do 31.3.2022 v sume 937 eur je otec povinný zaplatiť v pravidelných mesačných splátkach vo výške 30 eur splatných vždy do 20. dňa každého mesiaca počnúc mesiacom nasledujúcim po právoplatnosti rozsudku s tým, že v prípade omeškania s plnením, čo i len jednej splátky, stane sa splatný celý dlh.

Proti rozsudku súdu prvej inštancie označenom v záhlaví vo výrokoch II., III., IV. podali odvolanie matka a plnoletá A. z dôvodov podľa ustanovenia § 365 ods. 1 písm. b), f), h) Civilného sporového poriadku. V odvolaní uviedli, že súd prvej inštancie výdavky plnoletej A. vyhodnotil v neprimeraných a ponížených výškach, pričom boli podložené aj listinnými dokladmi – pokladničnými blokmi, faktúrami, potvrdeniami o nákupe, potvrdením o doučovaní. Otec nedokázal akceptovať to, že keď je plnoletá A. v starostlivosti svojej matky, je nutné platiť výživné, opakovane plnoletú A. viedol k tomu, aby návrh stiahla, dával jej na výber, že buď bude s matkou a dostávať výživné 30 eur, alebo koná účelovo, keď chce výživné adekvátne príjmu otca, alebo zostane u otca a všetko beží, ako doposiaľ. Otec namiesto toho, aby dobrovoľne prispieval na náklady svojej dcéry, naopak plnoletej A. vyčítal podaný návrh, tlačil na ňu, aby návrh stiahla, pretáčal situáciu proti plnoletej A., ktorá sa neprevinila ničím okrem toho, že chcela žiť s matkou, keď jej matka chýbala. Pre tento dôvod otec plnoletú A. „odpísal“, povedal jej, že keď bude trvať na tom, že sa „prepíše matke“, že s ňou skončil. Obzvlášť dôležité je však uviesť, že pomerne detailne sa súdom prvej inštancie skúmali výdavky plnoletej A. a príjem otca zostal zahalený tajomnom - nepreukázaný, nejasný, odporujúci dokladom, ktoré sám otec predložil. Keďže otec dosahuje príjem celkom zrejme úplne iný, čomu nasvedčuje už len skutočnosť, že navrhoval výživné na úrovni 200 eur, bolo dôvodné použitie ustanovenia 63 ods. 1 Zákona o rodine. Súd prvej inštancie ustálil pomocou potencionálnych výdavkov príjem otca na 2.474 eur mesačne, z ktorého však nesprávne vyčísľil výživné, kedy vyšiel spodok dolnej hranice netto príjmu rodiča, ktorá predstavuje 20%, na úrovni 494,80 eur. Pri plnoletej A. sa však jedná o dospelé dieťa, t. j. percentuálne bolo dôvodné vychádzať nie z dolnej hranice (20%), ale z minimálne 23 až 25%, čo predstavuje 569,02 eur až 618,50 eur. Matka nie je schopná hradiť výdavky plnoletej A. primerane, pretože je t. č. na rodičovskej dovolenke s najmladšou dcérou, jej jediný príjem predstavuje opatrovateľský príspevok za opatrovanie spoločného zdravotne hendikepovaného syna G. vo výške 476 eur a rodičovský príspevok vo výške 270 eur + rodinné prídavky. Matka a plnoletá A. nesúhlasili s rozhodnutím spočívajúcim v umožnení otcovi splácať dlhy na zročnom výživnom tak v prospech matky ako aj v prospech plnoletej A. v splátkach z dôvodu, že výživné má prednosť pred akýmkoľvek iným výdavkom otca, umožnenie splatiť dlh na zročnom výživnom nie jednorazovo, ale v splátkach je formulované zákonom ako výnimka. Matka a plnoletá A. navrhli, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutých výrokoch zmenil tak, že otec je povinný prispievať na výživu plnoletej A. sumou vo výške 500 eur mesačne s účinnosťou od 14.9.2021 vždy do 20. dňa každého mesiaca vopred a to tak, že na čas do plnoletosti osoby oprávnenej na výživné do rúk matky, po plnoletosti osoby oprávnenej na výživné do rúk plnoletej A., nedoplatok na zročnom výživnom za obdobie od 14.9.2021 do rozhodnutia odvolacieho súdu, aby otcovi uložil povinnosť zaplatiť jednorazovo do troch dní odo dňa právoplatnosti rozsudku.

Kolízny opatrovník odvolanie proti rozsudku súdu prvej inštancie označenom v záhlaví nepodal.

K odvolaniu rodičov a plnoletej A. sa vyjadril kolízny opatrovník. Kolízny opatrovník vo vyjadrení uviedol, že stanovená výška výživného za rozhodné obdobie sa im s ohľadom na vek a odôvodnené potreby maloletej, ako aj zárobkové možnosti a schopnosti otca, javí ako primeraná, preto odporúčajú odvolaciemu súdu rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdiť.

K odvolaniu matky a plnoletej A. sa vyjadril otec. Vo vyjadrení uviedol, že s názorom a dôvodmi uvádzanými matkou a plnoletou A. vo veciach výdavkov plnoletého dieťaťa sa nestotožňuje a má zato, že jej mesačné výdavky sú podstatne nižšie. Porovnávanie výdavkov otca, ktorý podniká v oblasti finančného poradenstva a plnoletej dcéry sú diametrálne odlišné, čo do ich nevyhnutnosti a opodstatnenosti. Otec žil s plnoletou A. v domácnosti sám a vie, koľko ho stáli náklady na zabezpečenie stravovania, osobnej hygieny a kozmetiky, bolo to nepomerne nižšie, ako si uplatňuje v súčasnosti. Poukazovať na to, že ženské oblečenie je drahšie ako pánske, je v danom prípade právne irelevantné, vzhľadom k tomu, že plnoletá A. je študentkou, kde prioritou by nemala byť skutočnosť, ako vyzerám, ale čo viem, ako študujem. Nie je pravda, že by otec nedokázal akceptovať skutočnosť, že keď je plnoletá A. v starostlivosti matky, je nutné platiť výživné. Otec dal prirodzeným spôsobom skoro plnoletej dcére na výber, s kým chce žiť v spoločnej domácnosti a za akých podmienok. Súdu prvej inštancie predložil svoje posledné daňové priznanie, kde sú uvedené celkové príjmy, výdavky, ako aj zákonné odpočítateľné položky, pričom v čase rozhodovania súdu prvej inštancie, ešte nemal k dispozícii daňové priznanie za rok 2021. Preto nebol dôvod, aby súd prvej inštancie aplikoval premisu, že výška priemerného mesačného príjmu predstavuje dvadsaťnásobok sumy životného minima. V súčasnej dobe plnoletá A. disponuje vyššími finančnými úsporami než otec, pretože otec nemá žiadne. Vzhľadom na určenú výšku výživného v sume 370 eur mesačne, príjem otca a nevyhnutné mesačné výdavky, je rozhodnutie súdu prvej inštancie o zaplatení zročného výživného v splátkach správne. Na základe uvedených skutočností preto považuje otec odvolanie matky a plnoletej A. za nedôvodné.

K vyjadreniu otca k odvolaniu matky a plnoletej A. sa vyjadril kolízny opatrovník a uviedol, že sa pridrižiava svojho predchádzajúceho vyjadrenia.

K vyjadreniu kolízneho opatrovníka k vyjadreniu otca k odvolaniu matky a plnoletej A. sa vyjadril otec a uviedol, že s názorom kolízneho opatrovníka sa nestotožňuje.

Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 Civilného sporového poriadku), po zistení, že odvolania boli podané včas (§ 362 ods. 1 Civilného sporového poriadku), oprávneným subjektom – účastníkom (§ 359 Civilného sporového poriadku), po skonštatovaní, že podané odvolania majú zákonné náležitosti (§ 127 a § 363 Civilného sporového poriadku) a že odvolatelia použili zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 365 ods. 1 písm. b), f), h) Civilného sporového poriadku), preskúmal rozhodnutie súdu prvej inštancie v napadnutých výrokoch bez viazanosti rozsahom (§ 65 Civilného mimosporového poriadku) a dôvodmi odvolania (§ 66 Civilného mimosporového poriadku), bez potreby zopakovania alebo doplnenia dokazovania (§ 68 Civilného mimosporového poriadku), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 Civilného sporového poriadku a contrario) a dospel k záveru, že boli splnené podmienky pre zrušenie rozsudku súdu prvej inštancie v napadnutých výrokoch II., III., IV. a v závislom výroku V. v časti zmeny rozsudku o výživnom a v závislom výroku VI. (§ 389 ods. 1 písm. b), c) Civilného sporového poriadku) a vrátenie vecí súdu prvej inštancie v zrušenom rozsahu na ďalšie konanie a nové rozhodnutie (§ 391 ods. 1 Civilného sporového poriadku).

Predmetom konania na súde prvej inštancie bolo rozhodovanie o návrhu matky na zverenie maloletej A., ktorá v priebehu konania dosiahla plnoletosť, do osobnej starostlivosti matky a uloženie povinnosti otcovi platiť na výživu maloletej A., ktorá v priebehu konania dosiahla plnoletosť. Predmetom prieskumu odvolacieho súdu bolo posúdiť, či súd prvej inštancie správne a zákonne rozhodol o uložení povinnosti otcovi platiť na výživu maloletej A., ktorá v priebehu konania dosiahla plnoletosť, sumu 370 eur mesačne s účinnosťou od 14.9.2021 naďalej, pričom odvolacie námietky smerovali proti výške výživného.

Podľa § 26 Zákona o rodine, ak sa zmenia pomery, súd môže aj bez návrhu zmeniť rozhodnutie o výkone rodičovských práv a povinností alebo dohodu o výkone rodičovských práv a povinností.

Podľa § 62 Zákona o rodine plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť (ods. 1). Obaja rodičia prispievajú na výživu

svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov (ods. 2). Pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Ak rodičia žijú spolu, prihliadne súd aj na starostlivosť rodičov o domácnosť (ods. 4). Výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť (ods. 5).

Podľa § 63 Zákona o rodine rodič, ktorý má príjmy z inej než závislej činnosti podliehajúcej dani z príjmu, je povinný preukázať ich súdu, predložiť podklady na zhodnotenie svojich majetkových pomerov a umožniť súdu sprístupnením údajov chránených podľa osobitného predpisu zistenie aj ďalších skutočností potrebných na rozhodnutie. Ak si rodič nesplní túto povinnosť, predpokladá sa, že výška jeho priemerného mesačného príjmu predstavuje dvadsaťnásobok sumy životného minima (ods. 1). U rodiča, ktorý má príjmy z inej než závislej činnosti podliehajúcej dani z príjmu, súd neberie do úvahy výdavky, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť alebo ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť v takom rozsahu v súvislosti s touto činnosťou, a možnosti a schopnosti povinného posudzuje podľa predpokladaného príjmu, aký by povinný dosiahol, ak by tieto výdavky nerealizoval (ods. 2).

Podľa § 75 ods. 1 Zákona o rodine pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

Podľa § 78 ods. 1 veta prvá Zákona o rodine dohody a súdne rozhodnutia o výživnom možno zmeniť, ak sa zmenia pomery.

Podľa § 121 Civilného mimosporového poriadku rozsudky o úprave výkonu rodičovských práv a povinností a výžive maloletých a o priznaní, obmedzení alebo o pozbavení rodičovských práv a povinností alebo o pozastavení ich výkonu možno zmeniť alebo zrušiť aj bez návrhu, ak sa zmenia pomery.

Všeobecne platí, že konkrétna výška výživného je ovplyvňovaná faktormi ako na strane výživou oprávneného, tak aj na strane výživou povinného. Na strane oprávneného dieťaťa je potrebné skúmať jeho skutočné odôvodnené potreby s ohľadom na zákonnú mieru povinnosti rodiča, ktorá je daná tým, že dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni svojich rodičov. Oprávnené potreby pritom nezahŕňajú iba stravovanie, ale sú dané širšie, a to i potrebami odevnými, zdravotnými, kultúrnymi a závisia predovšetkým od veku, zdravotného stavu, schopnosti žiť sa sám, schopnosti starať sa o seba a podobne. Medzi odôvodnené potreby nepatria len pravidelné mesačné výdavky, ale aj náhodné výdavky, ktoré napríklad súvisia so zdravotným stavom oprávneného, ako sú napr. liečebné náklady. Súd na ne musí pri určovaní výživného prihliadnuť. Na strane oprávneného sa tiež skúmajú jeho schopnosti, možnosti a majetkové pomery, existencia a počet iných osôb povinných poskytovať im výživu. Na strane povinného rodiča sa skúmajú schopnosti, možnosti, majetkové pomery, počet ním vyživovaných osôb a výška takéhoto výživného ako i vyživovacia povinnosť iných povinných voči týmto osobám. Na strane povinného rodiča je teda vždy potrebné prihliadnuť k počtu, druhu, výške a dôvodnosti iných vyživovacích povinností a zároveň na okruh osôb, ktoré sú povinné týmto oprávneným poskytovať výživné, ich schopnosti, možnosti a majetkové pomery. Súd je povinný prihliadať tiež na zárobkové možnosti povinných rodičov podľa príjmov z obdobia pred zmenou zamestnania vtedy, ak sa preukáže, že to bol rodič, ktorý sa vzdal bez vážneho dôvodu výhodnejšieho zamestnania alebo zárobku. V takom prípade je súd povinný skúmať dôvody, ktoré ho viedli k strate na príjmoch alebo majetku.

V preskúvanom prípade odvolací súd dospel záveru, že súd prvej inštancie predovšetkým vec nesprávne právne posúdil, keď neaplikoval na danú vec ustanovenie § 63 ods. 1, 2 Zákona o rodine pri

zisťovaní majetkových pomerov otca, ktorý je v postavení fyzickej osoby – podnikateľa a v nadväznosti na to potom nedostatočne zisťoval skutkový stav. V preskúmanom prípade je otec podnikateľom na základe živnostenského oprávnenia, a teda má príjem z inej než závislej činnosti podliehajúcej dani z príjmu, pričom podľa daňového priznania za rok 2020 vykázal základ dane v sume 2.485,28 eur a daň na úhradu v sume 100,15 eur. Otcom aktuálne vyčíslené výdavky na uspokojovanie jeho odôvodnených potrieb podľa odvolania predstavujú sumu 1.179,34 eur a jeho priemerný čistý mesačný príjem v roku 2020 vyplývajúci z daňového priznania predstavuje sumu 198,76 eur, čo je hlboko pod úrovňou minimálnej mzdy.

V prípade posudzovania možností, schopností a majetkových pomerov povinného rodiča, ktorý je podnikateľom, resp. má príjem z inej ako závislej činnosti, je tzv. vyšetrovacia zásada vyplývajúca z ustanovenia § 36 Civilného mimosporového poriadku prelomená ustanovením § 63 ods. 1 Zákona o rodine, ktorý ukladá povinnému rodičovi, ktorý má príjem z inej než závislej činnosti podliehajúcej dani z príjmu, povinnosť preukázať pred súdom: 1. príjmy z inej než závislej činnosti, 2. predložiť súdu podklady na zhodnotenie svojich majetkových pomerov, 3. umožniť súdu sprístupnením údajov chránených podľa osobitného predpisu zistenie ďalších skutočností potrebných na rozhodnutie. Ak si povinný rodič uvedené povinnosti nespĺní, nastupuje domnienka, resp. fikcia príjmu povinného obligatórne a súd už nie je oprávnený uvažovať o jej použití. Zároveň je potrebné zdôrazniť, že uvedená edičná povinnosť nie je viazaná na výzvu súdu a súd ani nie je povinný upozorňovať povinného na hmotno-právne následky nespĺnenia si uvedených povinností, nakoľko poučovacia povinnosť v zmysle ustanovenia § 160 ods. 1 Civilného sporového poriadku sa vzťahuje len na procesné práva a povinnosti. Pokiaľ ide o prvú povinnosť v zmysle ustanovenia § 63 ods. 1 Zákona o rodine preukázať príjmy z inej než závislej činnosti, je potrebné predložiť súdu relevantné dôkazy, z ktorých možno vyvodzovať výšku príjmu. V tomto smere je potrebné vychádzať zo zákona č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov, ktorý účtovným jednotkám (t. j. zákonom vymedzeným subjektom) ukladá povinnosť účtovať majetok, záväzky, náklady, výnosy, výdavky a príjmy v účtovných knihách a zobrazovať ich v účtovných závierkach, pričom účtovná jednotka je povinná viesť účtovníctvo správne, úplne, preukázateľne, zrozumiteľne a spôsobom zaručujúcim trvalosť účtovných záznamov. Zákon upravuje, ktorý subjekt môže účtovať v sústave jednoduchého či podvojného účtovníctva. Daňovník podáva miestne príslušnému správcovi dane daňové priznanie za zdaňovacie obdobie (kalendárny rok, ak zákon neustanovuje inak). Z uvedených listinných dôkazov možno zistiť konkrétne príjmy a vynaložené výdavky, t. j. náklady na dosiahnutie, zabezpečenie a udržanie príjmov preukázateľne vynaložené daňovníkom a zaúčtované v jeho účtovníctve. Od celkového dosiahnutého príjmu sa odpočítajú daňové výdavky. Samotné daňové priznanie, ktoré povinný rodič v konaní predloží, nie je možné považovať za splnenie povinností vyplývajúcich z ustanovenia § 63 ods. 1 Zákona o rodine, nakoľko z daňového priznania nie je možné zistiť konkrétne príjmy a vynaložené výdavky a posúdiť ich z hľadiska, či išlo o výdavky na dosiahnutie, zabezpečenie a udržanie príjmu podnikateľského subjektu. Druhou zákonnou povinnosťou vyplývajúcou z ustanovenia § 63 ods. 1 Zákona o rodine je edičná povinnosť, t. j. povinnosť predložiť súdu podklady na zhodnotenie majetkových pomerov. Zjavne ide o širšie vymedzenie ako pri prvej povinnosti, keďže požadované podklady sa týkajú celkových majetkových pomerov, nielen príjmov povinného. Za takéto podklady možno považovať listy vlastníctva preukazujúce majetkové pomery týkajúce sa nehnuteľností, stavy účtov a vkladov v bankách, register cenných papierov, doklady o vlastníctve motorových vozidiel, resp. akýchkoľvek cenností. Treťou povinnosťou vyplývajúcou z uvedeného ustanovenia § 63 ods. 1 Zákona o rodine je povinnosť sprístupnením údajov chránených podľa osobitného predpisu umožniť súdu zistiť ďalšie skutočnosti potrebné na rozhodnutie. Až v prípade, ak povinný rodič splní povinnosti vyplývajúce z ustanovenia § 63 ods. 1 Zákona o rodine, môže súd postupovať podľa ods. 2 tohto ustanovenia a posúdiť charakter výdavkov povinného rodiča podnikateľa, či sú nevyhnutné na účely podnikania, avšak nie z hľadiska daňových predpisov, ktoré môžu za nevyhnutný pre udržanie príjmu z podnikateľskej činnosti akceptovať širší rozsah výdavkov na rozdiel od Zákona o rodine, ktorý nemôže prioritizovať neprimeraný rozvoj podnikateľských aktivít povinného rodiča na úkor vyživovacej povinnosti. Súd je teda oprávnený preskúmať opodstatnenosť výdavkov povinného rodiča v súvislosti s jeho podnikateľskou činnosťou, nakoľko údaje v daňových dokladoch nie sú pre jeho rozhodnutie z tohto hľadiska záväzné. Ak súd dospeje k záveru, že určité výdavky nie sú nevyhnutné, resp. nie vo vynaloženom rozsahu, pri určovaní výšky výživného bude vychádzať z potencionálneho príjmu ako keby k realizácii uvedených výdavkov nedošlo.

Pokiaľ ide o posúdenie správnosti rozhodnutia o výživnom, tu sa odvolací súd so závermi súdu prvej inštancie stotožniť nemohol, keďže súd prvej inštancie svoju pozornosť sústredil na vykonávanie rozsiahleho dokazovania ohľadne výdavkov rodičov a plnoletej A., avšak nedostatočne sa zaoberal príjmami otca v súlade s vyššie uvedenými teoretickými východiskami, nakoľko príjem otca určil zrátaním otcom deklarovaných výdavkov (do ktorých nepochopiteľne zahrnul aj nevyhnutné výdavky súvisiace s podnikaním na zdravotné a sociálne poistenie, nájom kancelárie, telefón a pod.) a jeho priemerného čistého mesačného príjmu podľa daňového priznania. Otec je v súčasnosti podnikateľom, čo znamená, že uvedenú činnosť vykonáva okrem iného na vlastné riziko a za účelom dosiahnutia zisku, mesačné výdavky uvádzané otcom na uspokojovanie jeho odôvodnených potrieb (bývanie, strava, ošatenie, obuv a pod.) niekoľko násobne prevyšujú priemerný čistý mesačný príjem otca podľa daňového priznania. Niet pochybností, že životná úroveň otca, otcove skutočné majetkové pomery, sú v hrubom nepomere s príjmami vykázanými v predložennom daňovom priznaní. Súd prvej inštancie vychádzal pri zhodnotení majetkových pomerov otca len z údajov uvedených v daňovom priznaní z roku 2020 bez toho, aby mal k dispozícii účtovné doklady a iné potrebné dôkazy na verifikovanie príjmu otca, nedostatočne zistil schopnosti, možnosti a majetkové pomery otca rozhodujúce pre určenie výšky výživného. Súd prvej inštancie nevykonal dostatočné dokazovanie potrebné pre určenie výživného. Rozhodnutie súdu prvej inštancie je v tejto časti aj pre jeho nedostatočné odôvodnenie nepreskúmateľné, keď súdom prvej inštancie určenú výšku výživného v čase vyhlásenia rozhodnutia nemožno zodpovedne ustáliť pre nevykonanie potrebného dokazovania v zmysle kritérií rozhodných pre určovanie výživného na dieťa.

Nesprávne skutkové zistenia súdu prvej inštancie spočívali aj v zistení čistého ročného príjmu otca v roku 2020, keď od základu dane v sume 2.485,28 eur neodrátal daň na úhradu v sume 100,15 eur a rovnako v zisťovaní príjmu matky, keď do mesačného príjmu matky zahrnul aj prídavok na dieťa v sume 25 eur, ktorý prináleží dieťaťu a nie je tak príjmom matky. Nesprávnym je ďalej záver súdu prvej inštancie o nezahrnutí výdavku na stužkovú na plnoletú A., ktorý výdavok na stužkovú sa spravidla platí v mesačných splátkach, a preto niet žiadneho rozumného dôvodu, aby nebol zahrnutý do pravidelných mesačných výdavkov plnoletej A.. Odvolací súd sa nestotožnil ani so záverom súdu prvej inštancie ohľadne nezohľadnení nákladov na notebook a na doučovanie plnoletej A. (za predpokladu preukázania ich reálneho vynaloženia) z dôvodu, že notebook má plnoletá A. k dispozícii u otca a rovnako ju môže doučovať otec, keďže z vykonaného dokazovania jednoznačne vyplynulo, že ich vzťah je disharmonický, nekomunikujú od septembra 2021, panuje medzi nimi napätie a otec sa dokonca vyjadril, že nemá dcéru. Za tejto situácie v rodinných vzťahoch je nereálne doučovanie plnoletej A. otcom. Napokon, ak otec nesúhlasí s výdavkom na notebook pre plnoletú A., nič mu nebráni priniesť notebook plnoletej A. a nie tvrdošijne zotrvať na postoji, aby si ona sama prišla pre notebook. Vyjadrenia otca o plnoletej A. v konaní a postoj k celej situácii nasvedčujú zisteniu, že otec nemá skutočne záujem poskytnúť plnoletej A. notebook a doučovanie zo strany otca je nereálne. Za situácie, ak súd prvej inštancie rozhodol o zverení maloletej A., ktorá v priebehu konania dosiahla plnoletosť, do osobnej starostlivosti matky, je nepochopiteľnou úvaha súdu prvej inštancie o tom, že plnoletá A. má stále možnosť bývať s otcom a potom by náklady na bývanie mohli byť eventuálne použité na iný účel. Rozhodným faktorom bolo to, že v období, za ktoré je určované výživné, maloletá A., ktorá v priebehu konania dosiahla plnoletosť, bola v starostlivosti matky a po dosiahnutí plnoletosti sa rozhodla naďalej žiť v spoločnej domácnosti s matkou, pričom otec na jej výživu neprispieval mimo platieb za stravu v škole a za mobil.

Vychádzajúc z vyššie uvedeného dospel odvolací súd k záveru, že súd prvej inštancie vec nesprávne právne posúdil, keďže neaplikoval príslušnú právnu normu a v nadväznosti na to aj nedostatočne zistil skutočný stav veci.

Odvolací súd zdôrazňuje, že mimosporové konanie je typické dominanciou princípu oficiality a princípu materiálnej pravdy. Tieto vyžadujú od súdu, aby zistil skutočný stav veci, teda v rámci dokazovania sa nemôže spoliehať len na dôkaznú iniciatívu účastníkov konania, ale aplikuje sa vyšetrovací, resp. vyhľadávací princíp civilného procesu. Preto je súd povinný vykonať aj iné dôkazy, ako navrhli účastníci konania, ak je to potrebné na zistenie skutočného stavu veci.

V súhrne vzhľadom na uvádzané sa tak vec dostala do takej polohy, v ktorej by náprava pochybení súdu prvej inštancie vyžadovala takú mieru ingerencie odvolacieho súdu, ktorá by v skutočnosti mala za následok aj nahrádzanie činnosti súdu prvej inštancie (úlohou odvolacích súdov napriek preneseniu na ne určitých činností vyžadovaných skôr od súdov prvej inštancie je totiž stále prieskum správnosti rozhodnutí súdov prvej inštancie s prípadným doplnením dokazovania a nie vykonávanie základného dokazovania). S poukazom na vyššie uvedené skutočnosti odvolací súd nemohol rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku o výživnom na maloletú A., ktorá v priebehu konania dosiahla plnoletosť, ani potvrdiť ani zmeniť, pretože je potrebné doplniť dokazovanie, v rozsahu ktorého vykonanie v rámci odvolacieho konania nie je účelné.

Nesplnenie povinnosti povinným rodičom v zmysle ustanovenia § 63 ods. 1 Zákona o rodine zakladá zákonnú domnienku výšky jej skutočných príjmov. Dôkaznú povinnosť má totiž povinný rodič - podnikateľ, ktorý má preukázať relevantnými listinnými dôkazmi, že objektívne výsledky jeho podnikateľskej činnosti neumožňujú plnenie vyživovacej povinnosti v určenom alebo navrhovanom rozsahu. Odvolací súd pripomína, že súd je povinný pri každom rozhodovaní o výživnom preskúmať dôvodnosť všetkých výdavkov povinného rodiča uplatnených v dňovom priznaní, ktoré ako odpočítateľnú položku znižujú daňový základ. Po takomto preskúmaní súd zhodnotí, ktoré z výdavkov povinného rodiča je nevyhnutné vynaložiť, preskúma jeho daňové výdavky a na záver vyhodnotí predpokladaný príjem. Ak povinný odmietne predložiť podklady na zhodnotenie svojich príjmov a majetkových pomerov, nastupuje zákonná domnienka, podľa ktorej sa zo zákona predpokladá, že výška priemerného mesačného príjmu predstavuje dvadsaťnásobok sumy životného minima určeného osobitným zákonom. A práve tu nastalo pochybenie súdu prvej inštancie v postupe dokazovania pri rozhodovaní o výživnom, keďže sa súd prvej inštancie uspokojil len s daňovým priznaním otca za rok 2020, ktoré výlučne len daňové priznanie nedáva jasný obraz o príjmoch a výdavkoch otca z podnikateľskej činnosti. Argumenty súdu musia byť jasné, zrozumiteľné a dostatočne konkrétne. Hoci odôvodnenie preskúmaného rozsudku je rozsiahle, súd prvej inštancie v preskúmanom rozsudku dostatočne nedal odpoveď, prečo v prejednávanej veci nepristúpil k aplikácii ustanovenia § 63 ods. 1, 2 Zákona o rodine.

Nakoľko s poukazom na vyššie uvedené súd prvej inštancie náležite nezistoval všetky relevantné okolnosti potrebné pre posúdenie pomerov účastníkov konania, pričom nevykonal i ďalšie dokazovanie nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci o výživnom a tým neposúdil všetky do úvahy prichádzajúce rozhodné okolnosti daného prípadu vo vzťahu k výživnému, potom rozsudok v napadnutých výrokoch o výživnom ani dostatočne neodôvodnil, odvolací súd s použitím ustanovenia § 389 ods. 1 písm. b), c) Civilného sporového poriadku rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutých výrokoch II. o výživnom, III., IV. o nedoplatku na zročnom výživnom a v závislých výrokoch V. v časti zmeny rozsudku o výživnom a VI. o náhrade trov konania zrušil a vec mu podľa ustanovenia § 391 ods. 1 Civilného sporového poriadku v zrušenom rozsahu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

Povinnosťou súdu prvej inštancie, súc pritom viazaný právny názorom odvolacieho súdu podľa § 391 ods. 2 Civilného sporového poriadku, bude opätovne vec vo vzťahu k rozhodovaniu o výživnom posúdiť, vrátane doplnenia dokazovania vzhľadom na odstup času od vydania preskúmaného rozsudku aktualizáciou podkladov (potvrdenia o poberaní peňažného príspevku matkou za opatrovanie matky od októbra 2021 a rodičovského príspevku matkou od novembra 2022, potvrdenie o poberaní prídavku na plnoletú A. od novembra 2022, daňové priznanie otca za rok 2021 atď.), dokazovanie je nevyhnutné vyhodnotiť v súlade s ustanovením § 191 Civilného sporového poriadku, a to najmä so sústredením sa na sporné otázky, ako aj odvolacie argumenty rodičov. Súd prvej inštancie komplexne vyhodnotí pomery účastníkov konania, náležite zistí príjmy rodičov a spolužijúcich osôb za rozhodné obdobie, dôsledne zhodnotí všetky rodičmi uvádzané výdavky v nadväznosti na získané alebo predložené dôkazy, vysporiada sa hrubým nepomerom sumy výdavkov otca s príjmami vykázanými v daňovom priznaní. V tomto smere súd prvej inštancie umožní otcovi, aby si splnil svoju povinnosť v zmysle ustanovenia § 63 ods. 1 Zákona o rodine. Výsledky dokazovania súd prvej inštancie posúdi z hľadiska všetkých na vec vzťahujúcich sa zákonných ustanovení a potom po zvážení všetkých preukázaných okolností daného prípadu vo veci znova rozhodne, pričom rozhodnutie je potrebné náležite v súlade s ustanovením § 220 ods. 2 Civilného sporového poriadku odôvodniť.

V novom rozhodnutí rozhodne súd prvej inštancie znova o náhrade trov konania pred súdom prvej inštancie aj odvolacieho konania (§ 396 ods. 3 Civilného sporového poriadku).

Senát odvolacieho súdu toto rozhodnutie prijal pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).
Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak
sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,

ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,

ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plyní znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

dovolaťom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

dovolaťom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

dovolať v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovoľať rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovoľať uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovoľať uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovoľať poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).